

KARJALAISTEN SANOMAT

[Karjalazien Sanomat]

Taka-Karjalan äänenkannattaja. — Taga-Karjalan tiijontuoja.

Ilmestyy Karjalan Sivistysseuran toimesta kaksi kertaa kuussa, kuun 1 ja 15 p:nä. Tilaushinta koko vuodelta 10 mk., puolivuod. 5 mk.; Venäjällä 5 ruplaa koko vuodelta, 3 ruplaa puolivuodelta. — Yksityisnumerot 50 p. eli 25 kop. — Ilmoitushinnat: 2 mk. palstasentim., pitempiä aikaisista sopimuks. mukaan. — Lehden toimiston ja konttorin osoite: Helsinki, Itäinen Teatterikuja 1 D.

Vastaava toimittaja
IIVO HÄRKÖNEN

Ilmavuu Karjalan Yliendys-Seuran toimesta kaksi kertaa kuussa, kuun 1 da 15 päivinä. — Tilavus-(kuubunda) hinda Suomes 10 markkaa kogo vuovel, 5 mk. puolel vuovel: Vefial 5 rupl'ua kogo vuovel, 3 rupl'ua puolel vuovel. — Kuuloitteluhinnat: 2 mk. 1 senttimetrin korgevuizes tilas. — Lehden ozukeh (adressi): Helsinki, Itäinen Teatterikuja 1 D.

Maailmansodan päättyessä.

Venäjän yhteiskuntahävittäjäin — bolsheviikkien, anarkistien y. m. — toiveet ja ennustukset alkavat vähä kerrassaan toteutua. He ovat kerran lausuneet: „Meidän toivomme on koko maailman vallankumous!“ Nyt se alkaa jo heidän silmiinsä kangastaa. Itävalta-Unkarin vanha, monia kokenut ja kestänyt valtakunta, jota tosin ennenkin ovat järkyttelleet monensuuntaiset slaavilaiset voimat, on nyt pääasiassa edellämaitun venäläisen myrkyin vaikutuksesta mennyt täydellisesti hajalle. Sen sotaväki ja sosialistishenkinen kansainainen olivat omaksuneet Leninin opin, siihen tulivat vanhat riitaisuudet valtakunnan eri kansojen välillä, lisäksi sodan rasitukset ja sen heikentämä kansalaiskunto, vanhastaan heikko valtakunnan yhtenäisyyden harrastus y. m., ja niin on se saanut sellaisen kohtalon, mikä tällaista valtiollista keinoitua aina seuraa. Ensinnä petettyään liittolaisensa on se samalla tullut pettäneeksi itsensäkin ja syössyt itsensä täydelliseen turmioon. Itävalta-Unkarin valtakuntaa, sen voi sanoa, ei ole enää olemassa. Ja vaikka sille on syntynyt uusia pienempiä niinsanottuja kansallisuusvaltioita, ei näitäkään tällä hetkellä voi ottaa mihinkään lukuun, sillä valtakunnan vastustajat, n. s. liittolaiset, ententevallat, ovat asettaneet niille sellaiset ehdot, että sellaisten perusteella ei paljoa mahdeta. Ovathan he miehittäneet, tai ainakin saaneet siihen oikeuden, kaikki tärkeimmät valtakunnan sotilaallisesti merkitsevät paikat, saaneet kuljettaa sotajoukkojaan sen alueella minne ikinään haluavat, ottaneet maavarustukset ja määränneet laivaston käytön — yleensä asettaneet äsken tekemässään rauhassa sille niin nöyryyttävät ja masentavat ehdot kuin säälimätön vihollinen konsanaan saattaa. Kaikki suuren, monivuotisen kunnia-kaan sodan saavutukset ovat tulleet yhdessä lyhyessä hetkessä poispyyhkäistyksi. Liittolaisilta ei siihen suinkaan ole puuttunut halua, heitä ei ole suinkaan surettanut tämä kohtalo. Heidän on pääasiassa ollut saatava tämä osa vastustajansa lyödyksi niin, ettei se siitä enää koskaan nouse. Ja toden totta se tuskin tulee sitä tekemään.

Ja lyödyt kansat jatkavat itse omaa tuhoaan. Venäjän bolshevistisen tasavallan kaunis esimerkki silmänsä edessä he parillaan perustelevat uusiin valtioihinsa sotilas- ja työmiehenneuvostojan, murhailevat maansa parhaimpia miehiä — kuten Unkarissa suuren valtiomiehen Tiszan — ja „kulkevat joukoissa laulaen ja ryöstäen kauppa-liikkeitä.“ Jonkinlaisen poikkeuksen näyttää tekevän ainoastaan saksalainen osa vanhaa valtakuntaa. Lisäksi tulevat kansallisuusriidat ja uusista valtiojärjestelystä seuraavat välien selvittelyt ja rajarettelöt.

Mitenkä liittolaiset, ententevallat, suhtautuivat tähän, kuvastuu parhaiten Wilsonin julistuksesta Itävallan olojen johdosta. Ennenkuin ylempänä mainittu tila pääsi täyteen mittaansa antoi hän jo siunauksen tälle hajaantumispyrkimykselle. „Nämä (Itävalta-Unkarin kansat) eikä hän (Wilson) saavat määrätä, mikä toimenpide tulee tyydyttämään heidän vaatimuksiaan ja heidän käsitystään oikeudesta.“ Kauniita sanoja, mutta epäilemättä oli takana toivo, että yksi tärkeä osa vastustajan murista sortuisi.

Itse tämän kääntein alkuunpanijalle, Bulgarialle, ei ole käynyt paremmin. Sielläkin on päässyt valtaan samanlainen sisäinen sekasorto. Petos ei ole vienyt pitkälle.

Viime päivän tiedot osottavat, että myöskin Saksassa on päässyt vaikuttamaan sama myrky. Hampurissa, Kielissä y. m. Luoteis-Saksassa on syntynyt levottomuuksia ja on sinne perustettu myös neuvostoja, noita lopun ja tuhon peittäjä turmanlintuja. Venäläinen myrky on päässyt sinnekin. Sen henkistä kirjallisuutta onkin viime aikoina huomattu päässeen aivan vaunuvastustajan maahan, tavaraa, mikä nyt on astunut vanhan mustasotniaiskirjallisuuden ja pyhäkuvakuormien sijaan. Korkein saavutus tällä työllä Saksassa on se, että t. k. 9 p:n tiedot tuovat sieltä sen ilmoituksen, että sen voimakas, suurekas hallitsijapersoonallisuus, keisari Wilhelm on päättänyt sukuineen luopua valtakunnan valtaistuimelta. Siinä on jo kerraksi „kansanvaltaista“ saavutusta. Puolueettomankin käsityksen mukaan keisari Wilhelm on se mies, joka on saattanut Saksan siksi, mitä se nyt on tai

on ollut. Ei voi olla pieni osuus hänellä siinä, että Saksa on saattanut nämä pitkät, onnettomat vuodet seistä melkein yksin kaiken maailman kadehtijakansoja ja päälle-ryntääjiä vastaan, jossa ryntäyksessä ei ole säästetty mitään keinoja. Keisari Wilhelmin ajalla on Saksa noussut monessa suhteessa maailman esikävijäkansaksi. Sen tie on johtavassa asemassa, sen aineellinen edistys nousi niin korkeaksi, että ainoastaan tämän sodan avulla katsoivat kilpailijakansat voivansa päästä voitolle siitä. Sen yksimielisyys, järjestys, isänmaanrakkaus ja kansalaiskunto on suorastaan lyönyt hämmästyksellä maailman. Onhan monilla tahoilla lausuttu, että vasta keisari Wilhelmin ajalla on Saksa tullut suureksi. Nyt on hän tullut siirrettyksi pois, todennäköisesti juuri bolshevististen voimien vaikutuksesta. Mitä Saksalle seuraa tästä, sen osottavat jo lähimmät päivät. Arkaluontoisemmalla hetkellä ei tämä olisi voinut tapahtua. Kenties Saksan suurista teoista jää pian vain muisto jällelle.

Mutta „kansa“ itsehän on sen tahtonut. „Kansanvallan“ ja bolshevismiin kallistuvan valtiollisen ajatussuunnan lienee tapahtumasta syytä illoita.

Kieltämättä iloinnevat siitä myöskin Saksan vastustajat. Kun he eivät ole jaksaneet saada muuten voittoa, saavat he sen täten. Tällainen Saksa ei jaksa seistä heitä vastaan eikä voi saada edullista rauhaa. Juuri tehty aseleposopimus onkin sen täydellisesti osottanut. Siinä on Saksa melkein täydellisesti asetettu vastustajainsa armoille. Onpa nämä erään sanomalehtiutusen mukaan, voineet sitä vastaan singahuttaa sellaisenkin lauseen, että „me emme tahdo keskustella bolsheviikkihallituksen kera“.

Näin ei tule tehtäväksi — myöskaan oikeusrauhaa. Osa kansoja muserretaan. Ja niin tämän pitkän sodan päätös tulee tuskin vähääkään viemään eteenpäin sitä kaunista tarkoitusperää, kansojen veljeyttä ja liittoa kohti, jota on toivottu ja julistettukin, ja joka olisi tuottanut todellista helpotusta ja iloa sekä osottanut, että sota on todella päättynyt.

I. H.

Veljesi veri huutaa sinulle maasta!

Sydän vuotaa verta. Värisävä käsi nousee vielä kerran lännen heimoveljeä kohti... Löytyykö ketään, joka kaataa oksillaan kuun ja päivän pimitävän tammen? On niin tukala pimeässä olla, kun pimentolainen surma-ase kädessä henkeä väijyy. Taivas painaa kuni paasi Vienan kansan olkapäitä. Kansojen Kaitsemusko tahtoo näin raskaan painon päällemme laskea? — Onko se tuhatvuotisen tuskan loppu? ... Kumpuin alla runoantot makaavat, itkevät ja vaikerovat salaa. Kalevan kankahilla Louhi myrkyjäänsä valaa, surmaksi Vienan... Toivon tähti tuikahti; kerran vain kirkkaana keskellä kesää välähti. Riemusta vavahti Väinön kansa. Mutta se — sammui. Ijäksi?!

Emme saattaneet uskoa, vaikka meillä oli vähäisiä aavistuksia Uhtuan juhlien aikana viime kesänä siitä, mitä nyt on Vienassa tapahtunut. Emme voineet uskoa, että edesvastuuntunutta vailla olevat omat karjalaiset veljemme voisivat saada niin paljon pahaa aikaaan kuin he ovat tehneet. Sanomalehdet ja rajan takaa tulleet pakolaiset kertoivat toisistaan synkempiä ja painostavampia viestejä paljon kärsineiden heimolaistemme keskuudesta. Olen itse ollut toteamassa, miten monet paikat, kuten esim. Uhtua ja Vuokkiniemi, ovat joutuneet julman ja verenhimoisen vihollisen raadeltaviksi. Väestö pakenee kodeistaan kaukaisiin piilopirtteihin, salojen suojaan turvaa etsien, kuten muinoin suurina vainovuosina veristen samoitelujen riehuvana. Osa, etupäässä miesväestöstä samoilee vähissä vaatteissa ja kurjassa kunnossa rajan yli Suomen puolelle, jättäytyen siellä olevien heimoveljiensä armeliaisuuden varaan. Mutta enin osa on mitä onnettomia, jotka eivät ehlineet tai eivät voineet kotiansa jättää ja vihollisyydystä välttää. Heidän kohtalooan ajatellessa veri suonissa hyytyy. Moni uskoi, ettei vihollinen, jonka pääjoukon muodostivat karjalaiset, tekisi omille veljilleen, suomalaisilleen, mitään pahaa. Mutta toisin kävi. Punaisten murhaamis- ja hävittämishalu verisen kostonhimon kiihottamana

on saavuttanut äärimmäisen huippunsa, ja siksi heidän, ihmispetojen uhriksi on joutunut lähes neljäkymmentä Karjalan parhaimmistoon kuuluvaa heimoveljeä. Kerrotaan, että viattomia naisiakin olisi murhattu. On aivan kuin tätä lukisimme muinaisten indiaanien ja raakalaiskansojen historiasta. Ja kumminkin se on tapahtunut siellä, jossa luulimme kaikkein vähimmän sellaista tapahtuvan. Sydämellisiä myötätunnolla olemme sen vuoksi seuranneet onnettomien veljemme armoitonta kohtaloa. Hartainta osanottoa tunnemme niitä jaloja suomalaisia kohtaan, jotka tuolla kaukana vapaaehtoisesti taistelivat suurta ylivoimaa vastaan ja epätoivoisimmissa olosuhteissa vuodattivat vertaan Karjalan ja suomalaisuuden suuren asian puolesta. Erikoisesti tunnemme osanottoa ja ylpeyttä niiden karjalaisten puolesta, jotka, tosin harvalukuisina, uskalsivat yhtyä suomalaisiin uhritakseen kaikkensa kotikontunsa ja oikeuden puolesta. Jos lienee ollut huonoakin ainesta sikäläisen retkikunnan joukossa, niin yleensä voimme kumminkin sanoa, että moni kaatui sankarina elämänsä kevätkuoistuksessaan ja niiden joukossa oli useita maamme sivistyneimmistä piireistä. Niiden joukossa taasen, jotka joutuivat punaisten koston uhriksi, oli useita, jotka ovat olleet Karjalan eturivin miehiä. He ovat nyt poissa, mutta heidän verensä huutaa meille jälkeensäjääneille: puhdistakaa, pelastakaa Karjala!

Nopea avuksi rientäminen on toisestakin syystä rajan taakse tarpeellinen. Siellä, samoin kuin Suomen puolellakin rajaa, tuli miltei täydellinen kato. On paljon taloja, joiden ei tarvitse mennä riihelle ensinkään. Kesäkalastuksella saatiin hyvin niukasti suurien tulvien vuoksi, ja syyskalastusta ja metsästystä ei voitu nimeksikään harjoittaa epävarman ja pelottavan tilanteen takia. Kun vielä muistamme, ettei edes siemiä tänä syksynä saatu kootuksi, niin on selvää, millä mielellä siellä talvea otetaan vastaan. Kun otetaan huomioon, ettei siellä hyvinäkään vuosina tulla omilla toimeen muuta kuin noin kolmisen kuukautta, niin voidaan nyt liioittelematta sanoa, että siellä on nyt jo nälkäkuolema edessä. Lisäksi on ryövärilauma ollut niistäkin vähäiä ryöstämässä. Vihollisjoukolla ei nimittäin ollut mitään ruokatarpeita sinne tullessaan ja siksi se on ottanut muka lainan-nimellä kaiken syömiseksi kelpaavan rahvaalta.

Tällaisia murtavia voimia liikkuu Karjalan kansan keskuudessa tällä hetkellä. Ja kumminkin näytti kaikki vielä äskettäin niin valoisalta. Näinkö lyhyeen loppui rajan molempien puolisten kaunis kansallinen unelma vapaaasta ja lujasta yhteenliittyneestä Suomen heimosta? Pitikö viime kevään herkkien toiveiden ja lupauksen jo syksyn saapussa ja talven lähestyessä osoittautua pettäviksi kuvitelmiä? Ei mikään voi olla sydäntäsärkevämpää ja mieltä masentavampaa kuin tietoisuus siitä, että rajanlakainen kansa, joka juuri oli saatu lämpenemään ja innostumaan omalle asialleen, jonka herkkä ja helposti syttyvässä mielessä onnellinen tulevaisuus jo niin varmana kajasti, joka luottamuksella kääntyi Suomen hallituksen ja meidän kaikkien saksalaisten vapauttajiemme puoleen, tällä hetkellä sydämessään tuntee vihlovaa tuskaa ja pettymystä. Ovatko nyt siis kaikki toiveet tyhjiin rauenneet, onko koko se — suuriarvoinen ja uuttera työ, jota viime kuukausina rajantakaisessa Karjalassa on tehty, jäävä hedelmää vaille? Tällaisia kysymyksiä tekee Karjalan ystävä itselleen ehtimiseen näinä tuskan ja ahdistuksen raskaina päivinä.

On sanottu, että Taka-Karjalan kysymys on nyt kärsinyt suuremman tai pienemmän haaksirikon. Rohkenemme viimeiseen asti toivoa, ettei niin olisi, vaan että onnellinen ratkaisu suuren asiamme puolesta on vielä olemassa. Mutta siinä tarvitaankin koko Suomen kansan myötätuntoa ja kannatusta. Ei riitä ainoastaan se, että tätä kysymystä ajetaan Raja-Karjalassa, Helsingissä ja pienemmissä ryhmässä muualla, vaan, onnistuakseen sen on tultava Suomen kansan enemmistön sydämen asiaksi. Lähin toimenpide on niiden seutujen uudelleen miehittäminen, mitkä seudut luovutettiin punaisille. Tämä toimenpide ei merkitse sitä, että lähdeittäisiin valloitusretkelle, vaan sinne on mentävä näiden seutujen asukkaiden suojelemisen ja nälkäkuolemasta pelastamisen tarkoituksessa. Nyt on kysymys näiden seutujen, Vuokkiniemen, Uhtuan ja niiden ympäristöjen kansan elämästä ja kuolemasta. Sillä punaiset eivät ole kyenneet hankkimaan väestölle viljaa enempää kuin itselleenkin. Tällainen tilanne rajan takana ei ainoastaan velvoita, vaan oikeuttaakin apuun rientämään. Sillä

TILATKAA KARJALAISTEN SANOMAT

vuodeksi 1919!

Entisin ohjelmin ja ent. kokoisena ilmestyy se kaksi kertaa kuussa, kuun 1 ja 15 p. Tilauks-hinta v. 1919 12 mk. koko vuodelta, 6 mk. puolivuodelta. Asiamiehet saavat joka kuukausi ilmaiseksi. Lehteä voidaan tilata myös postitoimitusten kautta.

LEHDEN KONTTORI:
Helsinki, It. Teatterikuja 1 D.

paljoa pienempien syiden takia on menty vieraalle alueelle, ja tässä ei olekaan kysymys vieraasta alueesta. Lopullinen Karjalan kohtalon ratkaisu tapahtuu vasta yleisissä kansojen rauhanneuvotteluissa. Mahdollisesti tässä esitetty toimenpide vaatii uhreja, mutta sitä ei voida koskaan välttää, jos tahdotaan jotain saada aikaan. Nykyinen aseellinen vastustus tietojen mukaan on Karjalassa kuitenkin vähäinen.

Veljet! Suomalaiset! Historia ei tule syyttämään Kalevalan laulajien heimon pelastamisen laiminlyönnistä keitään muita, kuin niitä, jotka sen jättivät tekemättä.

Karjalan pirttilöistä kuuluu vaikerrus, sen ovilla seisoo surman enkeli.

Repola 29—18.

W. Keynäs.

Muurmannin rata.

Sellaista rautatietä, joka yhdistäisi Venäjän rautatieverkon koko vuoden jäistä vapaan meren rannalla olevaan satamaan, suunniteltiin jo kauan sitten. Venäjän pääsy merelle on aina ollut hankala; se on tavoittanut saaliikseen Konstantinopolia, se on koettanut saada edullisia ehtoja merenkululle Itämeren kautta. Edellinen yritys ei sille koskaan onnistunut ja jälkimmäisiin nähden se tietyksi ei milloinkaan ole ollut tyytyväinen. Vapaa merenranta, missä kääntyivät pohjoiseen. Jo Pietari Suuri suunnitteli kulkutietä Jäämerelle, nim. kanavaa Laatokan ja Äänisjärven kautta Vienanmerelle. Tämä ajatus jäi toteuttamatta, mutta kun tuli aika, jolloin Venäjälläkin rakennettiin rautateitä, otettiin asia jälleen esille; sitä pohdittiin paljon 70-luvulla, mutta vasta seuraavan vuosikymmenen lopussa ja 90-luvun alussa joutui rautatie-suunnitelma Jäämerelle vakavan harkinnan alaiseksi. Hallit-sevissa piireissä keskusteltiin siitäkin, tulisiko sotasatama sijaitsemaan Libaussa vai Muurmannilla.

Kuitenkin kesti melko kauan, ennenkuin radan rakentaminen lopullisesti päätettiin, ja päätöksen jälkeen taas tuli milloin mitään esteitä, jotka yhä lykkäsivät suunnitelman toteuttamista. Vasta maailmansodan puhkeaminen ja tavallisten kulkuteiden sulkeuksiin joutuminen sai venäläiset täysin ymmärtämään, miten tärkeä oli saada rata jäistä vapaalle kohdalle Jäämeren rantaa. Ehdotettiin useampiakin kohtia, mistä rata alettaisiin rakentaa, kuten Rovaniemeltä, Nurmeksestä ja Petroskoista. Viimeksimainitulle annettiin etusija, koska se sijaitsee Venäjän puolella eikä Suomessa niinkuin edelliset. Päätekohtaksi suunniteltiin jotakuta satamista Muurmannin rannalla, mikä suunnitelma sitten hyväksyttiin.

Kun valmistaviin toimenpiteisiin oli ryhdytty, voitiin työt aloittaa maaliskuussa v. 1915 ensimmäisellä rataosalla, nim. Petroskoista Sorokkaan. Koko Muurmannin rata jaetaan nim. kolmeen osaan: 1) Petroskoista—Sorokka, 2) Sorokka—Kantalahahti ja 3) Kantalahahti—Muurmanni. Ensimmäisen rata-osan työt saatiin loppusuoritetuiksi jo jouluk. 17 p. 1915. Sillä välin oli alettu myös muiden rataosien rakentaminen. Lopullisesti rata valmistui marraskuussa v. 1916 ja kun ottaa huomioon radan pituuden — 987 virstaa — voidaan tulosta pitää tavallaan ennätyksenä.

Työt toimitti Venäjän valtio ja nousivat rakennuskustannukset noin 180 miljoonaan ruplaan.

Karjalan Sivistysseuran neljäs yleinen kokous.

Karjalan asian etenkin Vienan Karjalassa saatua kokonaan toisen käänteen kuin odotettiin ja suuren osan kansaa jouduttua siltä pakoteille sinne tehtyjen punaisten ja englantilaisten hyökkäysten johdosta, kutsui Karjalan Sivistysseura viime kuun 27 p:ksi yleisen kokouksen, järjestyksessä neljännen, Kajaaniin, pohtimaan näistä asioista. Ennen kokouksen avaamista puhui muutamien lämpimien sanoin seminaarin johtaja W. Rihtniemi lausuen kokouksen osanottajat tervetulleiksi paikkakunnalle. Sen jälkeen avasi kokouksen seuran puheenjohtaja, kauppias A. Mitro, asettuen sitten sääntöjen mukaisesti sitä johtamaan. Kokouksen sihteeriksi, varsinaisen sihteerin poissaollessa, valittiin kansakoulujen tarkastaja W. Petro.

Kun kokoukselle oli luettu seuran edellisen yleisen kokouksen — Uhtuan kesäjuhlien yhteydessä pidetyn — pöytäkirja ja asianomaisten valtuutettujen henkilöiden tuoma

pöytäkirja Taka-Karjalasta saapuneiden pakolaisten Kuusamossa pidetystä kokouksesta lokak. 20 p:nä, merkittiin ensinnäkin pöytäkirjaan, että jo myös toiselta taholta, Itä-Karjalan Toimituskunnan toimesta, oli pantu alulle toimenpiteitä Taka-Karjalasta tulevien pakolaisten hyväksi. Seuran puolesta katsottiin tehokkaimmaksi ryhtyä tätä toimintaa tukemaan siten, että perustetaan suuri seuran rahasto erityisesti tätä tarkoitusta varten, jonka kasvettua tuonemmin määrättävään summaan, käytetään sen korot kysymyksessä olevain avuntarvitsijain ja yleensä Taka-Karjalan vapaustaisteluiden johdosta kärsimään joutuneiden hyväksi. Kokouksen hetkeksi keskeytettyä merkittiin jo heti tähän rahastoon yhteensä 12,000 markkaa. Asian vieminen eteenpäin jätettiin seuran johtokunnalle.

Muihin toimenpiteisiin nähden ajankohdan ja Taka-Karjalassa vallitsevan tilanteen johdosta, jotka myös otettiin keskustelun alaisiksi, päätettiin yhtyä myöhemmin pidettävissä pakolaisten ja muiden asiata harrastavien kansalaisten kokouksessa tehtäviin päätöksiin ja toimenpiteisiin.

Kun kokouksen varsinaiset asiat oli käyty läpi, lähetettiin siitä yhteinen onnitelusähkösanoma Repolassa juuri avattavan alkukoulunopettajaseminaarin avajaisjuhlaan.

Lämmin, innostava kokous päättyi puheenjohtajan, hra Mitron päätösanoihin ja johtaja Rihtniemen vakuuttavaan kehoitukseen taistelemaan rohkeasti ja lujasti oikeuden ja ihmisyyden voiton puolesta.

Karjalaisten pakolaisten kokouksia.

Paitsi Vienan Karjalasta Kuusamoon saapuneiden pakolaisten viime kuun 20 p:nä pitämää alustavaa pakolaiskokousta Kuusamossa, jossa oli läsnä, lukuunottamatta muita kansalaisia, 22 pakolaista ja jossa päätettiin ryhtyä alustaviin toimenpiteisiin pakolaisten aseman lieventämiseksi ja Karjalan tilan parantamiseksi sekä valittiin edustajat myöhempiin samantyyppisiin kokouksiin, pidettiin saman kuun lopulla Kajaanissa kaksikin kokousta, joihin ottivat osaa sinne saapuneet pakolaiset ja jälkimmäiseen yllämainitun Kuusamon kokouksen edustajat. Edellinen näistä oli sekin alustava kokous, vasta jälkimmäisissä, johon otti osaa, paitsi muita karjalaisia, 46 pakolaista ja joka pidettiin samana päivänä kuin Karjalan Sivistysseuran neljäs yleinen kokous, v. k. 27 p:nä, tehtiin lopulliset päätökset.

Niiden pääpykälät kuuluvat:

Luettiin Kuusamon pakolaiskokouksen valtuutettujen tuoma pöytäkirja siviilisten pakolaisten kokouksesta ja sen jälkeen ryhdyttiin keskustelemaan osanottajille ja koko venäjänpuoliselle Karjalalle tärkeimmästä kysymyksestä, Karjalan nykyisestä tilasta, sieltä saapuneiden pakolaisten asemasta ja mitä tähän kaikkeen nähden olisi tehtävä. Todettiin osanottajien oman kokemuksen ja Karjalasta saapuneiden selvien todistuskappaleiden avulla, että venäläisten, suomalaisten, karjalaisten, y. m. muodostaminen ja useimmissa tapauksissa englantilaisten johtamien suurempien tai pienempien aseellisten joukkojen tultua Karjalan sisämaan kyliin ja niissä olleiden karjalaisten ja suomalaisten suojelujoukkojen väistyttyä niistä ylivoiman tieltä, olivat ne seudut joutuneet täydelliseen sekasorron, terrorin ja hävityksen alaiseksi. Kyläin vaikutusvaltaisimmat ja ennenkaikkea valistusmieliset asukkaat, jotka olivat innokkaimmin koettaneet pitää yllä järjestystä kylissä ja samalla asettuneet Karjalan kansallisen valistuksen, valveutumisen ja itsemääräämisen asian eteenään, mikä liike ei ole voinut jättää koskematta Karjalankaan kansaa, joutui vain kaalimattä monensuuntaisen ahdistelun alaisiksi, muitakin asukkaita vainottiin ja vaadittiin pakkotöihin ja sen lisäksi joutui kansalta kaikenlainen omaisuus vaaraan, karjaa ja viimeistä lennappalaa myöten. Päällepäätteeksi on lukuisia karjalaisia joutunut ra'an murhan alaiseksi, mitä on tapahtunut täysin rauhallisen väestön keskuudessa ja senkin jälkeen, kun sille oli vakuutettu täydellinen hengen turvallisuus. Ennen kaikkea juuri yllämainitut valistusmielisemmät henkilöt ovat saaneet hengellään maksaa kysymyksessä olevien kutsumattomien, kirjavien ja kaikkia ihmisellisiä tapoja vailla olevien joukkojen tulon Vienan maille, rauhallisille vanhan Kalevalan laulun tantereille. Ainakin 11 murhaa on todettu tapahtuneeksi ja useimmat mitä järkyttävimmässä olosuhteissa. Tämän ohella on kaikki kunnallinen elämä häiriintynyt seudulla, alkunpääsyyttä kansallista työtä pidetään siellä nyt rikoksena, kansa on saatettu yhä suuremman nälänhädän partaalle ja — suuri osa siitä on ollut pakotettu lähtemään karkuteille, ilman leipiä, omaisuutta, jopa vailla riittävää vaatetustakin, syksyn ja talven selkään, vieraiden ihmisten armoille. Sillä kenen henkeä ei ole vielä riistetty, siltä on se uhattu ottaa.

Tämän tyrmistytävän olotilan tuntien, joka muistuttaa täyttä elämän loppua Karjalassa, kokouksen osanottajat, sivuuttaen oman kurjan yksityisasemansa, tahtoivat kääntää huomionsa yksistään siihen kysymykseen, mitä nykyhetkellä olisi tehtävä yleisen tilan korjaamiseksi Karjalassa. Ja lyhyiden puheenvuorojen jälkeen tuli kokous siihen yksimieliseen päätökseen, että jokaisen Karjalan miehen ja naisen, joille kotiseutu vielä on kallis ja joka siihen suinkin kykenee, on viipymättä toinen toisensa tukemana, tarpeen vaatiessa ase kädessään lähdettävä puhdistamaan ja pelastamaan kotiseutuaan häväsijöistä ja hävittäjistä, rosvoojista ja ryövääjistä, murhamiehistä ja muun sekasorron saattajista. On viipymättä muodostettava vapaaehtoisia karjalaisia joukkoja, jotka kaikkiin voitavin keinoin koettavat häätää maastaan nuo melkastavat joukot, jotka, ketä lienevätkin ja millä tunnussanoilla ja tarkoituksilla lienevät tulleetkin, eivät ole Karjalan valistus- ja kansallismielisen väestön kutsumia, eivätkä ole voinut tulla ajamaan sen onnea ja etua. Sillä hyväntekijän askelia seuraa siunaus, mutta näiden jälkiä on kulkenut hävitys, itku ja täydellinen sekasorto. He ovat tulleet tuomaan uutta ahdistusta ja vainoa Karjalan maille.

Tämän päätöksen mukaisesti päättivät osanottajat tähän pyhään tehtävään innostaa kaikki muutkin karjalaiset, missä he asunevatkin ja oleskellevatkin, sekä jokainen muu kansalainen, jolla on vielä lähimmäisen rakkautta ja joka ei salli kokonaisen kansanosan hukkuvan vereen, hävitykseen ja kuolemaan.

Samalla päätettiin kääntyä erityisen kirjelmän ja lähetystön kautta Suomen Hallituksen puoleen, jonka Karjalalle läheimmän kansas edustajana toivottiin ottavan huomioon tämän läheisten heimolaistensa kohtalon ja kiihkeäntä antamaan nopeaa ja tehokasta apuaan heidän tilansa lieventämiseksi, heidän pyynnöstään, jota eivät johda mitkään sivutarkeukset, vaan pelkkä inhimillinen häitä.

Kehottamaan muita karjalaisia yhtymään edellämainittuun aiheeseen kotiseudun pelastamiseksi valittiin erityinen viisihenkinen toimikunta, johon tulivat karjalaiset Pekka Artipin, Iivo Mikkonen, Matti Väisänen, Jari Harso, Yrjö Lahelma ja heille varamieheksi nimikään karjalaiset August Tikkanen ja Kustaa Partola. — Kääntymään Suomen Hallituksen puoleen taas valittiin karjalaiset Leo Pankkonen, Iivo Mikkonen, August Tikkanen, Risto Angervo ja Mikko Antipin. Valtakirjaksi viimeksimainituille, joiden on lähdettävä matkalle mahdollisimman pian, päätettiin antaa ote tästä pöytäkirjasta.

Kokouksen päätettäväksi esitettiin myös, onko käännettävä ulkovaltojen edustajien puoleen Karjalan nykyisen aseman ja siellä vallitsevan aseman johdosta. Oikeutettiin sama Suomen Hallituksen luo menevä lähetystö esiintymään myös ulkovaltojen ja erittäinkin Englannin lähettämään luona Helsingissä.

Tämän yhteydessä katsottiin tarpeelliseksi palauttaa mieleen ja vahvistaa se Uhtualle viime maaliskuulla virallisesti kutsutussa kunnankokouksessa tehty päätös, jolla Uhtuan kunta julisti itsensä irti Venäjän bolsheviikkitasavallasta ja päätti liittyä Suomeen, sekä päätti kokous antaa tästä päätöksestä, varsinkin, kun yllämainittua aikaisempaa päätöstä koskeva tieto lienee olosuhteitten vuoksi jäänyt perille pääsemättä, asianomaisen tiedon yllämainitun tasavallan hallitukselle. Sen tekeminen annettiin saman henkilökunnan tehtäväksi, joka kääntyy Suomen Hallituksen puoleen.

Pakolaisten asiasta huolehtimaan asetettiin erityinen toimikunta, johon tulivat jäseniksi tohtori W. Rihtniemi, maisteri Elja Rihtniemi, kaupanhoitaja M. Vesanen ja kunnan esimiehet Leo Pankkonen ja Matti Väisänen.

Aikaisemmassa Kuusamon kokouksessa asetettiin sinne saapuneiden ja saapuvien pakolaisten tilasta huolehtimaan toimikunta, johon tulivat Iivo Kaukonen, Tero Ahava, Stepan Jakovlev ja Iivana Ahava.

Wienankarjalaisten pakolaisten lähetystö Helsingissä.

T. k. 6—9 p:nä kävi karjalaisten pakolaisten kokouksessa Kajaanissa 27/10 vallittu lähetystö Suomen hallituksen useiden jäsenten, kuten valtionhoitajan, varapuheenjohtajan, ulkoasiain-, raha-asiain- ja sota-asiainministerin luona, ja jätti heille, paitsi jäljennöstä edellämainitun kokouksen pöytäkirjasta, myös erityisen kirjelmän, jossa annottiin ensinnäkin karjalaisten pakolaisten avustamista ja toiseksi tukea karjalaisten aiheelle kotiseutujensa puhdistamiseksi. Pakolaisten asiassa hallitus olikin jo, Itä-Karjalan Toimituskunnan kautta, ryhtynyt toimenpiteisiin ja viimeksimainitussa suhteessa lupasi ottaa asian vakavaan harkintaansa.

Muutamien päivien perästä, t. k. p:nä kävi sama lähetystö Englannin Helsingissä olevan lähettämällä luona ja jätti hänelle, paitsi lyhennysotetta Kajaanin kokouksen pöytäkirjasta, myös täseuraavaan kirjelmän:

Hänen Brittiläisen Majesteettinsa Hallituksen Edustaja Suomessa.

Saamme kiinnittää huomiotanne niihin joka päivä uusia järkyttäviä lisää saaviin tapauksiin, joita tapahtuu karjalaisen heimon asumalla alueella Suomen itärajan ulkopuolella, Vienan ja Aunuksen läänissä. Kuten epäilemättä tiedätte, asuu tällä alueella samaa karjalaisia kanssa, mitä Suomen rajojen sisäpuolellakin ja mikä lukeutuu Suomen kansan toiseen pääheimoon. Ainaisen yhteyden vuoksi Suomen kanssa, vanhan vielä elävän heimoustunteen elähtymänä ja vihdoin ajan suuren aatteen, kansojen itsemääräämisoikeuden, innostamana on tämä siellä asuva kansa viime aikoina ryhtynyt jatkamaan vanhaa kansatieteellistä, maantieteellistä ja taloudellista yhteyttä Suomen kera myöskin pyrkimällä yhteen sivistyksellisesti ja valtiollisissa suhteissa. Venäjän uuden hallitusjärjestelmän muututtua kaikkia entisiä arvoja ja myöskin kansalaisten omaisuutta ja henkeä hävittäväksi voimaksi, on edellämainittuun pyrkimykseen kehoittanut myöskin halu päästä sekasorron ja anarkiasta. Siinä mielessä ovat useat venäjänpuoliset Karjalan kunnat kunta- ja kansalaiskokouksissaan julistaneet itsensä irti Venäjästä ja lausuneet halunsa liittyä Suomeen sekä toivoneet Suomesta apua tämän toivon toteuttamiseksi ja Karjalan suojaamiseksi Venäjältä päin uhkaavilta vaaralta. Kun Suomesta sittemmin saapui erinäisiä vapaaehtoisia joukkoja Karjalan suojelemisen tarkoituksessa, syntyi myöskin karjalaisilla paikkakunnilla erinäisiä omia vapaaehtoisia suojelujoukkoja.

Nämä yhdessä pitivät sitten kysymyksessä olevilla seuduilla järjestysvaltaa viime kevättalvesta tähän syksyyn asti ja mielihyvämmä on todistaa, että Venäjän anarkia ei tällä ajalla näille seuduille ulottunutkaan.

Mutta sitten, etenkin syyskesällä tätä vuotta, alkoi Vienan ja Aunuksen Karjalan itäisiin, Vienanmerta ja Äänisjärveä lähellä oleviin seutuihin syntyä toisia aseellisia joukkoja, ja niiden huomion havaittiin kääntyneen edellämainittuja karjalaisia ja suomalaisia vapaaehtoisia joukkoja kohtaan. Tämä huomio on viime kuukausina johtanut siihen, että nuo toisissa tarkoituksissa syntyneet joukot ovat ylivoimaisina ryhänneet Karjalan sisämaihin, ja karkoitettuaan sieltä karja-

Asiamiehet ja tilaajat!

Lähetäkää tilitys vuoden alkupuolta ja koko vuotta koskevista aikaisemmista tilauksista os. Karjalaisten Sanomien konttori, Helsinki, It. Teatterikuja 1 D. Uusia tilauksia tehtäessä pyydetään turhien postikulujen välttämiseksi liittämään tilausmaksu mukaan!

KARJALAISTEN SANOMAIN KONTTORI.

jonne avajaisten johdosta parhaat onnitelumme. Kylvääkääte kyyhötellen Luojan sormien lomitse, käen kautta Kaikkivallan.

Karjalan Sivistysseura.
A. Mitro.

Ansaitsee vielä mainita, että sääkin suosi moniviikkoisten sumupäivien perästä juhla ja että tilaisuuteen kokoontuneesta juhlarahvaasta otettiin yhteinen valokuva.

Varsinaisen juhlan loputtua esitti vänrikki W. Sario tilaisuudessa olevalla yleisölle niitä tietoja, joita hän oli saanut juuri tekemältään Helsingin-matkalta ja jotka koskivat läheisesti Repolaa. Lopuksi hänen ehdotuksestaan kohotettiin voimakas kolminkertainen eläköön-huuto vasta alkaneelle opinahjolle. Sen johdosta, että vänrikki Sario ilmoitti puheessaan, että hän on yksityisasiinsa takia pakotettu eroamaan Repolasta lausui opettaja Terho hänelle tunnustuksen sanoja siitä suuriarvoisesta työstä, jonka tämä oli tehnyt Repolalle. Ja sen jälkeen kohotettiin voimakas eläköön-huuto vänrikki Sarioille. Vastauksessaan lausui hra S. edelleenkin voimainsa mukaan ajavansa Karjalan parasta. Vielä puhui hänelle kappauksen ja tunnustuksen sanoja maanviljelijä Pekka Kyötinen.

Mieltäkohottavasta juhlatilaisuudessa lähdettiin siinä varmassa ja valoisassa vakaumuksessa, että vaikeuksista huolimatta Repola kulkee uutta, onnellisempaa tulevaisuutta kohti.

Suomesta.

— *Eduskunta* kokoontui tämän vuoden varsinaisille valtiopäiville t. k. 5 p:nä. Puhemieheksi on valittu tohtori E. Nevanlinna ja varapuhemieheksi edustajat Alkio ja Ahmavaara.

— *Saksalaiset joukot Suomessa.* Viipurin seutujen suoje-luskuntain edustajat ovat pyytäneet maan hallitukselta ja saksalaisten joukkojen ylipäälliköltä, että saksalaiset joukot, jotka ovat auttaneet maan vapautumista punarosvojen käsistä, pysytettäisiin edelleen Suomessa, maan turvana.

— *Venäjän puolella olevat Suomen punikit* ovat tehneet äkillisen hyökkäyksen Suomen puolelle Salmin pitäjän Hyrs-sylän kylän kohdalla. Heitä on kuitenkin ollut vain muutamia ja ovat vetäytyneet jo takaisin. Rajan vartiointien vahvistamiseen on ryhdytty.

— *Sopimus tavaravaihdosta Suomen ja Ukrainan välillä* on vahvistettu.

Karjalan ja Suomen heimolaiset.

— *Inkeriläiset talonpojat* eivät ole suostuneet luovuttamaan viljaa vapaaehtoisesti neuvostohallitukselle. Sen vuoksi on sinne lähetetty sotaväen osastoja, jotka kulkevat kylästä kylään ja keräävät »ylijäämän» sekä kuljettavat sen Pietariin.

— *Viron, Liiwin, Riian ja Saarenmaan maaneuvostojen asettama valiokunta* on kokouksessaan pyytänyt, että Saksa suojeleisi edelleenkin Itämeren maita hävitykseltä ja anarkialta.

Ulkomailta.

Rauhan tulo.

Aselepo tehty Saksan ja ympärysvaltiojen kera.

Saksan päämaja ilmoitti t. k. 11 p:nä: *Välirauhan allekirjoittamisen johdosta lopetettiin tänään puolenpäivän aikana vihollisuudet kaikilla rintamilla.*

— *Itävalta-Unkari* on hajonnut alkuaikoinaan ja ovat siellä muodostuneet tähän astisten tietojen mukaan seuraavat uudet valtiot: tšekki-slovakien, ukrainalaisten, Unkarin, Etelä-Slavian ja Itävallan saksalaisten. Kaikista ilmoitetaan tulleen tasavaltioja ja on useimpiin perustettu työ- ja sotamiesneuvostoja. — Alustava rauha liittolaisten ja vanhan Itävalta-Unkarin välillä tehtiin jo t. k. 3 p:nä viime mainitun täydeksi häviöksi. Sen ovat aiheuttaneet yllämainitun hajoamisen oireet ja kapinat armeijassa.

— *Turkin ja liittolaisten välillä* on tehty myös jo aselepo, missä Turkki on myöntänyt liittolaisille m. m. vapaan kulun Dardanellen ja Bosporin salmessa, oikeuden miehittää Konstantinopolin y. m.

— *Saksan hallitusmuodon muutokset.* T. k. 9 p:nä on keisari Wilhelm sukuineen luopunut valtaistuimelta ja seur. päivänä on valittu sijalle n. s. väliaikainen kansanhallitus, päämiehenä valtiopäiväedustaja Ebert.

— *Rauhaneuvottelut.* Saksan valtuutetut rauhaneuvottelija varten matkustivat n. s. länsirintamalle liittolaisten päämajaan t. k. 6 p:nä, jonka jälkeen neuvottelut alkoivat. Kuten toisesta uutisesta huomataan, on aselepo jo tehty.

— *Ukraina* pyytää saksalaisia sotajoukkoja jäämään maahan.

— *Paperin hinnat.* Englannin on sanottu ryhtyvän paperin hintoja alentamaan.

— *Saksan ja Venäjän diplomaattiset välit* on Saksan toimesta katkaistu, koska Venäjä on ryennyt häikäilemättä kiihottamaan Saksan kansaa murhiin, ryöstöihin ja muuhun yhteiskunnan hävittämiseen.

— *T. k. 7 p:nä* oli Venäjän virallisen bolshevismin — tämän hävitysjärjestelmän hallitukseen pääsemisen — vuosijuhla.

— *Kreivi Kokkottov,* Venäjän ent. pääministeri, on päässyt pakenemaan Suomeen ja kertoo Suomen lehdille, että Venäjää ei pelasta nykyisestä hirmuvallasta muu kuin ulkomainen apu.

— *Suomen punikit Venäjällä,* johtajanaan onnenonkijat Tokoi, Orjatsalo y. m., näyttävät yhä suunnittelevan Suomen valloittamista.

— *Kansankavaltaja Gyllingä,* yhtä punakapinan pääjohtajista, joka on paennut Ruotsiin, näytään sieltä kehoiteltavan lähtemään pois. Minnekähän sitten tiensä ottanee?

Kirjallisuutta.

Uutta suomenkielistä kirjallisuutta on ilmestynyt:

Werner Söderström Osakeyhtiön kustannuksella:

Nykyajan sääoppi ja ilmatieteen perusteet, kirj. G. Melander Sarjassa »Sivistys ja tiede II osana. Kirja sisältää m. m. kansainväliset ilmatieteelliset merkit ja hakemiston, on 384 sivun laajuinen ja maksaa 12:50.

Jonathan Swift, kirj. Yrjö Hirn. Sarjassa »Merkkimiehiä» n:o:ina 15—16 huomattava elämäkertomus englantilaisesta runoilijasta ja nuorisolle tuttuun »Gulliverin matkojen» tekijästä. Siv. 143, hinta 5 mk.

Hannele, 2-näytöksinen näytelmäruno, kirj. Gerhart Hauptman. Näytelmäsarjan n:o 53. Hinta 2 mk. 50 p.

Korallisaari, nuorisokirja, kirj. R. M. Ballantyne. Siv. 282, hinta 5 mk., sid. 7 mk.

Maamiehen lukukirja, koonnut Eero Eerola. Siv. 320, hinta 6 mk. 15 p.

K. J. Gummerus Osakeyhtiön kustannuksella:

Kolmasi komennettuna, muistelmia Saksan matkoiltani, kirj. Aarne Sihvo. Lukuisia kuvia. Hinta 18 mk.

Hindenburg, esitys Saksan sodan suuresta johtajasta, kirj. Olof Öhrström. Hinta 2 mk. 50 p.

Lloyd George, elämänselostus Englannin suuresta valtiomiehestä, kirj. Ludvig Nordström. Siv. 265, hinta 7 mk. 50 p.

Elämää Pohjoismaissa 15-sataluvulla, kirj. O. J. Brummer. Valaisuvia tutkimusluontoisia esityksiä. Hinta 5 mk.

— *Seuraava numero ilmestyy* joulukuun 1 p:nä kuvitettuna kaksoisnumerona (23 ja 24) nimellä Karjalaisten Joulusanomien.

Tilatkaa Karjalaisten Sanomat!

Karjalan Sivistysseura

myöntää pienempiä apurahoja vieraan- ja aunuksenkarjalaisille koulunkäynnin tukemiseksi suomalaisissa alku- ja kansakoulunopettajaseminaareissa ja myös Sortavalan pappisseminaareissa. Hakemukset, joihin on liitettävä varallisuustodistus ja seminaarin johtajan todistus seminaarissa olosta, on lähetettävä Karjalan Sivistysseuralle os. Helsinki, It. Teatterikuja 1 D.

Karjalan Sivistysseuran listat

avustuksen keräämiseksi seuran rahastoon pyydetään **ensi tilassa** palauttamaan seuran toimistoon Helsingissä It. Teatterikuja 1 D.

Karjalan Sivistysseura.

Kaikkia

Karjalan Sivistysseuran hyväksytyjä jäseniä

pyydetään lähettämään ensi tilassa jäsenmaksunsa (10 mk. vuodelta) seuran toimistoon Helsingissä It. Teatterikuja 1 D.

Karjalan Sivistysseura.

Ilmoittakaa Karjalaisten Sanomissa!

Karjalan Sivistysseuran

Helsingin Toimisto

on tästä lähtien muutettu seuran

päätoimistoksi

ja sijaitsee se Helsingissä **Itäinen Teatterikuja 1. D.** Avoimna klo 12—1 ja 6—8 i.-p. — Kaikki seuralle os. kirjeet, anomukset, maksut y. m. lähetetään sinne!

Karjalan Sivistysseura.

Kirjakauppoja,

joilla on Karjalan Sivistysseuran julkaisuja myytävänä myyntitilillä, pyydetään tekemään tilityksensä ja palauttamaan myymättömät julkaisut ensi tilassa seuran toimistoon Helsingissä Itäinen Teatterikuja 1 D.

Karjalan Sivistysseura.

Karjalaisia kauppiaita ja liikemiehiä

Karjalaiset liikemiehet!

Lähetäkää tietoja liikkeistänne yhteiseen karjalaisien kauppiasten ja liikemiesten ilmoitussarjaan, joka on tässä alempana. Tässä sarjassa tulee ilmoittaminen tavallista huokeammaksi ja on samalla erittäin edullista sekä lisäksi ilmaisee heti, ketkä karjalaisista kauppiaista ja liikemiehistä valpaimmin seuraavat aikaansa, käyttävät nykyaikaisia liikkeenestystapoja ja kannattavat yhteistä heimonsa asiaa!

Iv. Mitrofanoff

Jyväskylä :: Suomi
Puhelin 166

Myy varastosta tukuttain ja vähittäin
Kangas- ja Rihkamataravaa

TANNER & MANNER

Waasa :: Suomi
Sähkö-ote MANNER

Puhelin
201

Kangastavarain Tukku

W. T. MAWROJEFFIN KANGAS- JA SEKATAVARAKAUPPA

LIEKSASSA Puhelin 18 Sähköosoite: MAWROJEFF
Perustettu 1892

on ehdottomasti edullisin ostopaikka karjalaisille

HUOM! Ostetaan päivän korkeimmilla hinnoilla kaikenlaatuista metsäeläinten nahkoja, lintuja, kaloja y. m. maalaistuotteita.

Häkli, Lallukka ja Kumpp.

Osakeyhtiö

Tukkukauppa

:: Viipurissa ::

D. & K. SIITON

Myypi tukuttain ja vähittäin Viljavaraa, Herkku- ja Hedelmätavaraa, Lasi- ja Porsliinitavaraa, Kalastustarpeita ynnä monenlaista muuta sekataravaa.

Omist. Paavo Jylhä Liike Siitoinin kivitalossa Kauppatorin varrella.

Puhelimit: Konttoriin 115, Puotiin 270, Asuntoon 226. Postiosoite: Sortavala, Jylhä.

Helsingissä 1918, Kirjapaino-Oy. SANA.